

مقاله پژوهشی: تبیین نقش امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در هدایت و رهبری جبهه مقاومت

اسماعیل احمدی مقدم^۱؛ رضا شاهقلیان قهفرخی^۲؛ سعید فریدی^۳؛ اسماعیل قمریان معمره^۴

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۰۲

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۰۵

چکیده

جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان اصلی‌ترین رکن محور مقاومت در طول سالیان سال همواره در خط مقدم مقابله با سلطه‌گری آمریکا و مقابله با تجاوزگری و توسعه‌طلبی رژیم صهیونیستی و یاری و کمک به ملت‌های مظلوم منطقه بوده است و هرروز نیز بر توان بازدارندگی خود و یاری‌رساندن به اعضای محور مقاومت افزوده است. بی‌تردید بخش عمده‌ای از تحولات منطقه متأثر از انقلاب و سیاست‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بوده است. در این میان شخصیت مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) به‌عنوان سکاندار انقلاب و رهبر و توری پرداز و تصمیم‌ساز نظام، نقش بی‌بدیلی است. درعین‌حال مقوله مقاومت اسلامی به‌عنوان یکی از شاخصه‌ها و ارکان انقلاب اسلامی در نگاه معظم له یک نگاه اعتقادی و قرآنی است، بدین معنا که مقاومت درراه حق، متضمن تحقق وعده‌های الهی و پیروزی جبهه حق در برابر لشکریان باطل است. بنابراین با عنایت به جایگاه ولایت‌فقیه در انقلاب اسلامی و تسلط معظم له به مسائل محور مقاومت، نقش ایشان در تقویت و رشد بنیه دفاعی- نظامی جبهه مقاومت نقش بسزایی است. هدف اصلی این مقاله تبیین نقش فرمانده معظم کل قوا در هدایت و رهبری جبهه مقاومت می‌باشد تا بر اساس آن اقدامات تقویت بنیه دفاعی و نظامی جبهه مقاومت توسط دولت‌ها و گروه‌ها و نهضت‌ها هدایت شوند. این تحقیق از نوع کاربردی است و چون الگوی تحقیق مورد کاربرد در نیروهای مسلح و محور مقاومت بوده بنابراین کاربردی می‌باشد. این پژوهش با رویکرد کیفی است و از آنجایی که این مقاله در پی تبیین نقش مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در هدایت و رهبری جبهه مقاومت است؛ بنابراین از روش توصیفی- تبیینی (اکتشافی) و با ابزار تحلیل داده بنیاد استفاده گردید. لذا بر طبق نتایج تحقیق، راهبردها و پیامدهای هدایت و رهبری فرمانده معظم کل قوا در جبهه مقاومت به شرح ذیل می‌باشند: ۱- راهبردها: ایستادگی و استقامت، آمادگی و بصیرت، ایجاد اقتدار بازدارنده؛ ۲- پیامدها: رشد و توسعه فرهنگ مقاومت در منطقه، توسعه خوددانشجویی و نفی امنیت‌ورداتی در منطقه.

واژگان کلیدی: نهادهای هوایی، شناسایی هوایی، قدرت هوایی، راهبردهای مقابله.

۱- دانشیار دانشگاه امین.

۲- دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول) Shahgholiyani_Gh@yahoo.com

۳- دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

۴- دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

مقدمه

با عنایت به مبانی شکل‌گیری رژیم صهیونیستی در نقطه حساس جهان اسلام و اعلام موجودیت این دولت غاصب در منطقه غرب آسیا و به دنبال آن شکل‌گیری نهضت‌ها و تشکل‌های مقاومت بر اساس اصول و مبانی اسلام و بنیان‌گذاری گفتمان مقاومت اسلامی بر اساس اندیشه‌های امام^(ره) به مفهوم عام و جنبه مقاومت به مفهوم خاص و افت‌وخیزهایی در نتیجه تقابل استکبار و اسلام به وجود آمده است. هویت جعلی و اشغال‌گرایانه رژیم صهیونیستی و عدم پایبندی سیاست‌مداران این رژیم به حدود مرزی تعیین شده در سال ۱۹۴۸، سبب گردید تا فلسطینیان و نهضت‌های مقاومت اسلامی همچون حماس، همواره نگاهی اشغالگر به رژیم اشغالگر قدس داشته و موجودیت نامشروع آن را با وجود پیشروی‌های متعدد این رژیم به مخاطره اندازند. با پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و حرکت به سمت مرکز زدایی از غرب و شرق، نگاه نوینی نسبت به محور مقاومت صورت گرفت. با توجه به این اصل و وجود دولت‌های استقلال‌خواه و مردم‌گرا در دیگر مناطق جهان که در امر مبارزه با امپریالیسم ایالات متحده کاملاً با ایران همسو بودند، فرصتی تاریخی برای تشکیل یک جبهه ضد امپریالیستی فراهم شده است. این وضعیت برای جبهه مقاومت بسیار مهم است؛ چراکه به این وسیله به مقابله با استکبار و جلوگیری از استمرار هژمونی آن پرداخته است.

با تشکیل سازمان سیاسی - نظامی حزب‌الله لبنان در سال ۱۹۸۲ با الهام‌پذیری از نظام ولایی ایران و مردم محوری جبهه مقاومت بجایی دولت‌محوری، روند پیشروی‌های رژیم صهیونیستی روبه افول نهاده و پس از ۱۸ سال برای اولین بار تجاوزها و اشغالگری آن رژیم در جنوب لبنان، در سال ۲۰۰۰ متوقف و مجبور به عقب‌نشینی گردید. در نتیجه جبهه مقاومت موجودیت و بقا و خویش را در تقابل با رژیم اشغالگر قدس و امنیت ملی آن جستجو می‌کند و همواره مورد تجاوز و تهدید از جانب رژیم صهیونیستی و هم‌پیمانان غرب آن به ویژه ایالات متحده قرار گرفته است. با وقوع حادثه ۱۱ سپتامبر ایجاد درگیری‌های مذهبی و طایفه‌ای در کشورهای منطقه به صورت جدی در اولویت آمریکا و رژیم صهیونیستی قرار گرفت. افغانستان، پاکستان، عراق و لبنان نقاط بحرانی بودند که پتانسیل‌های این فتنه را داشته و هدف اصلی هم ضربه به منافع جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت بوده است. در ادامه جنگ‌های ۳۳ روزه حزب‌الله در سال ۲۰۰۶ و ۲۲ روزه غزه در سال ۲۰۰۸ با شکست تهاجم رژیم اشغالگر قدس در جنگی چریکی و نامتقارن، ابعاد جدیدی یافت. همچنین سوریه که از دیرباز و به‌ویژه از سال ۱۹۶۷، همواره نگاهی اشغالگر به رژیم اشغالگر قدس داشته است. این امر با حکومت بشار اسد و نزدیکی بیشتر سوریه به محور مقاومت از طرفی و سابقه تاریخی نزدیکی جمهوری اسلامی ایران و سوریه، همچنین حمایت سوریه از

حزب‌الله لبنان و نیروهای جهادی در فلسطین از سویی دیگر پیشران تحقق اهداف مقاومت گردیده است (کریمی، ۱۳۹۶: ۱۲).

انقلاب اسلامی ایران باهدف هم‌افزایی و کانون‌گرایی در محور مقاومت به‌طور عام و جبهه‌سازی در منطقه غرب آسیا به‌طور خاص به‌ویژه در جبهه فلسطین، لبنان، سوریه، عراق و یمن در برابر رژیم صهیونیستی، کشورهای مرتجع منطقه با محوریت عربستان و غرب به رهبری آمریکا نه‌تنها به نهضت‌های استکبارستیز منطقه و جهان حیات دوباره بخشید، بلکه بازتولید و گسترش این گفتمان را نیز همچنان وجه همت خود قرار داده است. گفتمان حمایت از مستضعفان جهان، در عین خودداری از هرگونه دخالت در امور داخلی ملت‌های دیگر که در قانون اساسی ایران آمده، امر بدیع و بی‌نظیری است که در قانون اساسی هیچ کشور دیگری مشابه ندارد. اگر اقتضائات جامعه بین‌المللی و لزوم حفظ نظم جهانی نبود، مسلماً اجرای چنین اصل ارزشی، با عبارت «خودداری از دخالت در امور ملت‌های دیگر» هم مشروط و مقید نمی‌شد (عمید زنجانی و توکلی، ۱۳۹۱: ۲۲۴).

لذا در شرایط و اوضاع کنونی باید اذعان کرد که گفتمان انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام و به‌ویژه منطقه غرب آسیا، در عرصه عملیاتی در قالب جبهه مقاومت بیش از هرزمانی، تجلی‌یافته و از این رو گفتمان‌های دیگر مثل جریان‌های سلفی تکفیری، جریان‌های پان‌عرب‌بسم و قومی و ملی با شکست‌های پی‌درپی، یکی پس از دیگری، صحنه زورآزمایی با گفتمان اصلی انقلاب اسلامی ایران مبنی بر حمایت از محور مقاومت را ترک و یا باگذشت زمان از مبانی خود زاویه گرفته و رو به اضمحلال رفته‌اند. هرچند نگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در سیاست خارجی در قبال جبهه مقاومت، نگاهی کاملاً انسان‌دوستانه و در راستای انجام وظایف ایدئولوژیکی - مکتبی است، اما این موضوع هیچ‌گونه مغایرتی با تأمین امنیت و منافع کشورهای منطقه درزمینه‌ی دفاعی و نظامی ندارد. بدون تردید یکی از مهم‌ترین عوامل و مؤلفه‌های مؤثر در عملکرد جبهه مقاومت، تقویت بنیه دفاعی - نظامی این جبهه می‌باشد و بر اساس منظومه فکری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، توانمندی، خودباوری، نوآوری و ظرفیت‌سازی‌های جدید دفاعی و از همه مهم‌تر نقش حقیقی آموزه‌های دینی و اسلام ناب در آمادگی و ارتقاء دفاعی امری اجتناب‌ناپذیر و غیرقابل‌انکار است. دغدغه محققین در این پژوهش این است که چنانچه ابعاد، زوایای عمیق و رهگشای نقش فرماندهی کل قوا به‌ویژه تبیین شاخصی همچون: رهبری بنیه دفاعی - نظامی جبهه مقاومت برای اقشار و آحاد مختلف جامعه به ویژه نیروهای مسلح، مدافعان انقلاب اسلامی و محور مقاومت تبیین و گشوده شود روحیه جهادی و پیشتازی برای مقابله با تهدیدات و خطرات ناشی از بدخواهان ملت ایران ارتقاء یافته و جبهه مقاومت و استکبارستیزی در مکتب اسلام و انقلاب به حیات و حرکت خود پویایی بیشتری خواهد داد. بدیهی است از بین ابعاد و نقش‌های مؤثر در این حوزه، تبیین نقش

مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) در هدایت این جبهه ضروری می‌باشد و مسئله اصلی این تحقیق است، زیرا این نقش برای همگان آشکار نیست، به گونه‌ای که حتی برای نخبگان نیز تبیین نگردیده است. لذا هدف اصلی پژوهشگران در این تحقیق تبیین نقش امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) در هدایت و رهبری جبهه مقاومت بوده و سؤال اصلی نیز عبارت است از؛ "نقش امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) در هدایت و رهبری جبهه مقاومت چگونه است؟". در خصوص اهمیت و ضرورت انجام این پژوهش می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

شناخت و تبیین نقش رهبری در تقویت دفاعی-نظامی جبهه مقاومت و جریان های آزادی‌بخش و مؤلفه‌های تحقق آن‌ها، ارتقای کیفی اقدامات سازمان‌ها و نهادهای ذی‌ربط را در بر خواهد داشت و تقویت گفتمان‌شناسی در تقویت بنیه دفاعی- نظامی جبهه مقاومت.

عدم انجام و استفاده از نتایج این تحقیق موارد ناخواسته و پیامدهای منفی ذیل را به دنبال خواهد داشت: تداوم شبهه پراکنی‌های دشمن و ایادی داخلی آنان در زمینه تقویت دفاعی و نظامی ایران از جبهه مقاومت باعث واگرایی خواهد شد و با توجه به افزایش فشارها، تهدیدات دشمن، تداوم حملات علیه جبهه مقاومت و سیاست‌های انفعالی خودی، باعث مغفول ماندن ابعاد گوناگون نیازهای دفاعی- نظامی نهضت‌ها و سطوح حمایتی از آن‌ها می‌شود که در توسعه مبارزات آنان کارکرد منفی دارد.

مبانی نظری

- پیشینه شناسی:

۱- پژوهش اول با عنوان دستاوردهای مقاومت اسلامی لبنان در منظومه فکری سید حسن نصرالله و تأثیر آن بر امنیت محور مقاومت که توسط پژوهشگران محمد مبینی و بهزاد قاسمی در دانشگاه جامع امام حسین^(علیه‌السلام) در سال ۱۳۹۸ انجام پذیرفت. سؤال تحقیق عبارت است از دستاوردهای مقاومت اسلامی لبنان در منظومه فکری سید حسن نصرالله چیست و تأثیر آن در محور مقاومت کدام است؟ و نتایج تحقیق در این پژوهش پنج مضمون اصلی یعنی برتری عوامل معنوی، ساختار توانمند برتری اطلاعاتی و امنیتی، ایفاء نقش منطقه‌ای و برخورداری از حمایت یک قدرت منطقه‌ای به دست آمد.

۲- پژوهش دوم با عنوان تدوین راهبردهای دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران در منطقه آسیای جنوب غرب با رویکرد جبهه مقاومت و بیداری اسلامی که توسط پژوهشگر شهاب شریفی در دانشگاه عالی دفاع ملی و در سال ۱۳۹۵ انجام و سؤال تحقیق شامل راهبردهای دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران در منطقه آسیای جنوب غرب با رویکرد جبهه مقاومت و بیداری اسلامی کدام است؟ و نتایج آن عبارت است از: بیداری اسلامی و جبهه مقاومت پدیده‌هایی هستند که همبستگی مستقیم باهم دارند طوری که تغییر در یکی از آن‌ها به همان نسبت باعث تغییر در

دیگری خواهد بود در واقع دو متغیر هم‌زمان محسوب می‌شود مسئله تحقیق آن است که جبهه مقاومت به‌عنوان یک عامل قوی در گسترش بیداری اسلامی موفق ولی در کنترل آن ناموفق بوده است و به علت حجمه‌های دشمن قادر نبوده است این موج را به شکل شایسته‌ای مدیریت نماید این خود حاکی از ضعف این جبهه می‌باشد طوری که بیداری اسلامی بر ضد جبهه مقاومت عمل نموده و باعث شده گروه‌های تندرو و افراطی از وضعیت وجود آمده سوءاستفاده نمایند و مسیر بیداری اسلامی را در جهتی قرار دهند که برخلاف مصالح امت اسلام باشد نتایج تحقیق نه هدف بلندمدت به همراه راهبردهای تحقق آن‌ها (۱۴ مورد) در منطقه آسیای جنوب غربی را نشان می‌دهد که مهم‌ترین آن دور کردن تهدید از مرزهای جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و جذاب‌ترین راهبرد در بین راهبردهای تدوین‌شده برای تحقق این هدف، تقویت حمایت از حشدالشعبی و توسعه نفوذ آن‌ها در ارتش عراق برای نابودی کامل داعش در این کشور می‌باشد.

۳- پژوهش سوم با عنوان ائتلاف‌سازی در سیاست منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران (مطالعه ائتلاف ایران، روسیه و محور مقاومت در بحران سوریه) توسط بهرام غنی در دانشگاه عالی دفاع ملی در سال ۱۳۹۹ انجام و سؤال تحقیق ائتلاف‌سازی در سیاست منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران چیست؟ و نتایج آن عبارت است از در ساختار جدید نظام بین‌الملل ائتلاف‌های چندگانه میان قدرت‌های منطقه‌ای و بزرگ از اهمیت بسیار بیشتری برخوردار می‌باشد. در چنین وضعیتی شرایط برخلاف گذشته برای قدرتی منطقه‌ای مثل جمهوری اسلامی ایران برای حضور و حتی شکل‌دهی به ائتلاف‌ها محیتر است. امروز با توجه به طرح‌های شوم غرب نظیر معامله شوم قرن و تغییر هندسه ژئوپلیتیک منطقه رویکرد ائتلاف‌سازی می‌تواند یک سیاست مناسب تلقی شود.

۴- پژوهش چهارم با عنوان تأثیر انقلاب اسلامی بر هندسه قدرت مقاومت اسلامی در غرب آسیا که توسط پژوهشگران محمد داوند، محسن اسلامی، حجت داوند در فصلنامه مطالعات سیاسی جهان اسلام، در ۱۳۹۷ انجام و سؤال تحقیق انقلاب اسلامی ایران چگونه بر هندسه قدرت مقاومت اسلامی، خاصه در منطقه غرب آسیا تأثیر گذاشته است؟ و نتایج تحقیق عبارت است از جمهوری اسلامی ایران بر اساس اصول و سازه‌های اصلی انقلاب که مقاومت در برابر نظام سلطه (نو محافظه‌کاری) از مهم‌ترین ارکان آن است، از سه طریق هندسه قدرت مقاومت در غرب آسیا را تحت تأثیر قرار داده است. اول بر اساس مبانی مادی قدرت، به تقویت پایه‌های مقاومت در لبنان و پشتیبانی از جنبش‌های اسلامی در منطقه، نظیر جنبش جهاد اسلامی و حماس می‌پردازد. دوم، جمهوری اسلامی به‌واسطه تلاش برای اتحاد و ائتلاف با جنبش‌ها و تشکل‌های غیردولتی، سعی کرده تا مبارزه با راهبردهای نظام نو محافظه‌کاری در غرب آسیا را نهادینه (مبانی نهادی قدرت) کند. بر این اساس، گفتمان مقاومت انقلاب اسلامی باعث شده تا بسیاری از این جریان‌ها

به شکل نهادی و سازمان‌یافته علیه نظام حاکم در کشور خود فعالیت کنند. سوم، ارزش‌ها و بنیان‌های اعتقادی مقاومت (گسترش هنجار مقاومت، خودآگاهی سیاسی، رواج فرهنگ شهادت و غیره) به واسطه رشد و نضج اندیشه انقلاب اسلامی (غیرمستقیم) در تحقق نشر ابعاد معنایی مقاومت اسلامی، میان جوامع غرب آسیا نهادینه شده است (مبانی مولد قدرت) از این رو مهم‌ترین دستاورد نوآورانه پژوهش این خواهد بود که انقلاب اسلامی به علت قدرت مادی، نهادی و مولد خود و مبارزه با نظام نو محافظه‌کاری، پایه‌ها و مبانی قدرت «مقاومت اسلامی» را مستحکم کرده است.

۵- پژوهش پنجم با عنوان جایگاه گروه‌های فلسطینی در دیپلماسی مقاومت جمهوری اسلامی ایران توسط پژوهشگران محمدرضا دهشیری، مجتبی حسینی فهرجی در فصلنامه گفتمان راهبردی فلسطین، در سال ۱۳۹۸ با سؤال تحقیق گروه‌های مبارز فلسطینی از چه جایگاهی در دیپلماسی مقاومت جمهوری اسلامی برخوردارند؟ و یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که جمهوری اسلامی ایران در دیپلماسی مقاومت با تأکید بر شبکه‌سازی رسمی و غیررسمی برای تقویت محور مقاومت، در راستای اصول و مبانی برآمده از اسلام، قانون اساسی و اندیشه رهبران انقلاب اسلامی، اولویت را به مسئله فلسطین داده و از اقدام گروه‌های مبارز فلسطینی در مقابله با اسرائیل فارغ از افتراقات مذهبی و اختلافات روشی حمایت می‌کند. در واقع، رویکرد جمهوری اسلامی ایران در دیپلماسی مقاومت بر (وحدت در عین کثرت) به معنای حمایت از آرمان و راهبرد گروه‌های مقاومت فلسطینی در مبارزه با رژیم صهیونیستی به‌رغم اختلاف در شیوه‌ها و تاکتیک‌ها استوار است.

از جمع‌بندی پیشینه‌های مرتبط با تحقیق نقاط مهم اشتراک آن‌ها عبارت‌اند از: همبستگی جبهه مقاومت و بیداری اسلامی و نقش ارزنده جبهه مقاومت در گسترش بیداری اسلامی، تأکید بر وحدت و ائتلاف دولت‌ها و ملت‌های مسلمان در تقویت و حمایت از آرمان‌های گروه‌های مقاومت و تأثیرگذاری انقلاب اسلامی ایران بر شاخص‌ها و مؤلفه‌های متعدد محور مقاومت و از نقاط مهم افتراق پیشینه‌های مذکور؛ اشاره به حمایت از یک جبهه در محور مقاومت در برخی از آن‌ها و در برخی دیگر به‌صورت ائتلاف برای کل محور مقاومت، کلی‌نگری به موضوع، اهداف و عملکرد در برخی از پژوهش‌های فوق و جزئی‌نگری در پاره‌ای از آن‌ها حائز اهمیت بوده است و در نهایت از نکات مغفول واقع شده در پژوهش‌های قبلی؛ ظرفیت‌سازی، جبهه‌سازی دفاعی-نظامی جبهه مقاومت اسلامی، راهکارهای بهینه‌ی تقویت بنیه دفاعی-نظامی جبهه مقاومت اسلامی، نقش محوری جمهوری اسلامی ایران در توانمندسازی دفاعی-نظامی محور مقاومت اسلامی، ضرورت رهبری‌سازی و تربیت هدایت‌گران آینده در جبهه مقاومت و عدم تبیین جامع و کامل اندیشه‌های مقام معظم رهبری در حوزه ضرورت تقویت توان دفاعی جبهه مقاومت می‌باشند.

مفهوم شناسی:

تبیین: تبیین یعنی کشف، بیان و میزان تأثیر نقش مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در رهبری و هدایت تقویت بنیه دفاعی نظامی جبهه مقاومت (احمدی مقدم و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۸).

مقاومت: معنای مقاومت این است که انسان یک راهی را انتخاب کند که آن را راه حق می‌داند، راه درست می‌داند و در این راه شروع به حرکت کند و موانع نتواند او را از این حرکت در این راه منصرف کند و او را متوقف کند؛ این معنای مقاومت است (مقام معظم رهبری - ۹۸/۸/۱۴).

محور مقاومت: محور مقاومت یک ائتلاف ژئوپلیتیک منطقه‌ای، مرکب از مجموعه بازیگران دولتی و غیردولتی (ایران، عراق، یمن و سوریه، حزب الله لبنان، حماس، جهاد اسلامی، گروه‌های ده گانه فلسطینی، حشد الشعبی و...) است که منافع مشترک ملی و ایدئولوژیک دارند و تلاش می‌کنند با سیاست‌های مستقلانه و مقاومت محور خود، با نظام سلطه به محوریت آمریکا مبارزه کنند. (احمدی مقدم و همکاران، ۱۴۰۱: ۲۵).

رهبری (هدایت): رهبری فرآیندی است که ضمن آن مدیریت سازمان می‌کوشد تا با ایجاد انگیزه و ارتباطی مؤثر انجام سایر وظایف خود را در تحقق اهداف سازمانی تسهیل کند و کارکنان را از روی میل و علاقه به انجام وظایفشان ترغیب نماید. از این رو رهبری در مفهوم سازمانی آن به عنوان جزئی مجزا و مستقل از مدیریت مطرح نبوده، بلکه یکی از وظایف عمده اصلی آن بشمار می‌آید. هر مدیری علاوه بر وظایفی چون برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی و کنترل، باید انجام این وظیفه یعنی هدایت افراد سازمان را نیز عهده‌دار گردد. مهم‌ترین نکته در رهبری جهت دادن و نفوذ بر اعضای سازمان است. رهبری مستلزم نفوذ کردن و تأثیر گذاردن بر افراد است و مدیر در نقش رهبر کسی است که بتواند بر افراد تحت سرپرستی خود نافذ و مؤثر باشد. به عبارت دیگر مرئوسان نفوذ و قدرت او را بپذیرند. مسئله نفوذ و قدرت رهبری به منابعی که قدرت و نفوذ از آن سرچشمه می‌گیرد، ارتباط پیدا می‌کند (گرچی، ۱۳۸۶: ۱۹۱). رهبری در این تحقیق عبارت است از توانایی نفوذ، اقناع، هدایت جبهه مقاومت اسلامی به سوی آرمان‌ها، اهداف و مسیر تحقق آن در برابر جبهه سلطه به سرکردگی امریکا (متشکل از رژیم اشغالگر صهیونیستی، کشورهای غربی و دولت‌های مرتجع منطقه) می‌باشد.

مبانی نظری تحقیق:**مبانی حمایت از نهضت‌ها در منابع اسلامی**

از دیدگاه دینی، در لزوم مبارزه با ظالم و حمایت از مظلوم هرگز تردیدی وجود ندارد. عموم انبیاء الهی با قدرت‌های مستکبر زمان خویش مبارزه کرده‌اند و وعده‌ای نیز در این راه سر و جان‌باخته یا حبس و تبعید و محرومیت‌های مختلف را چشیده‌اند. مبارزه‌های پیامبر

عظیم‌الشان اسلام با ظالمان و مشرکان به زندگی پس از رسالت ایشان رنگی دیگر بخشیده بود. گرچه بعضی از این پیکارها مقدمه دعوت اسلام بود و از مبارزه‌ای عقیدتی سرچشمه می‌گرفت؛ اما مبارزه باکسانی که با تجاوز حقوق انسان‌های دیگر را پامال می‌کنند؛ در تاریخ ادیان الهی و آموزه‌های دینی ناآشنا نیست (قاضی زاده، ۱۳۷۷: ۶۳۶).

قرآن کریم با استفهام و سؤال توییحی از سکوت در برابر ظالمان و عدم‌حمایت از مظلومان و مستضعفان انتقاد می‌کند و مردم باایمان را به مقابله با ظالمان و مستکبران فرامی‌خواند. "چرا در راه خدا جهاد نمی‌کنید، درحالی‌که جمعی زن و مرد و کودک اسیر ظلم کفارند و می‌گویند خدایا ما را از این شهری (مکه) که اهل آن ظالم هستند نجات ده و خارج گردان و از جانب خویش برای ما نگه‌دار و یآوری بفرست."^۱ در این آیه مبارکه دعوت به‌سوی جهاد بر اساس تحریک عواطف انسانی است و می‌گوید "چرا شما در راه خدا و در راه مردان و زنان و کودکان مظلوم و بی‌دفاعی که در چنگال ستمگران گرفتار شده‌اند مبارزه نمی‌کنید؟ آیا عواطف انسانی شما اجازه می‌دهد که خاموش باشید و این صحنه‌های‌های رقت بار را تماشا کنید. سپس بر شعله‌ور ساختن عواطف انسانی مؤمنان می‌گوید این مستضعفان همان‌هایی هستند که در محیط‌های خفقان گرفتار شده و امید آن‌ها از همه‌جا بریده است؛ از این‌رو دست به دعا برداشته و از خدای خود می‌خواهند که از آن محیط ظلم و ستم بیرون روند و نیز از خدای خود می‌خواهند که ولی و سرپرستی برای حمایت آن‌ها بفرستد و یار و یآوری برای نجات آن‌ها برانگیزد در حقیقت این آیه نشانه بر این است که خداوند دعای آن‌ها را مستجاب کرده و این رسالت بزرگ انسانی را بر عهده شما گذاشته بود (مکارم شیرازی، ۱۳۷۴: ۹).

و‌جوب دفاع از سرزمین‌های اسلامی از ضروریات فقه اسلام است؛ بر اساس آیات، روایات و ادله عقلی متعدد، جامعه اسلامی پیکره واحدی است و مسلمین نمی‌توانند در برابر تهاجم بیگانگان به سایر مسلمانان بی تفاوت باشند. چنانکه خداوند متعال در قرآن کریم با صراحت به حمایت و دفاع از ستم‌دیدگانی که مورد ظلم قرار گرفته و از وطن و کاشانه خویش اخراج و آواره شده‌اند، فرمان می‌دهد: اَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بَانْتِهَابٍ ظَلِمُوا وَاِنَّ اللّٰهَ عَلٰی نَصْرِهِمْ لَقَدِيْرٌ. الَّذِيْنَ اَخْرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ اِلَّا اَنْ يَقُوْلُوْا رَبَّنَا اللّٰهُ وَاَوْلَا دَفْعَ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّهْدِمَتْ صَوَامِعُ وَبِيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ يُذَكَّرُ فِيْهَا اسْمُ اللّٰهِ كَثِيْرًا وَاَلَيْسَ لِلّٰهِ مَنْ يُّنصِرُهٗ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيْزٌ. به کسانی که جنگ بر آنان تحمیل شده رخصت [جهاد] داده شده است، چراکه مورد ظلم قرار گرفته‌اند و البته خدا بر پیروزی آنان سخت تواناست. همان کسانی که به ناحق از خانه‌هایشان

^۱ - وَمَا لَكُمْ اَلَّا تُقَاتِلُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اَخْرِجْنَا مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظّٰلِمِ اَهْلِهَا وَاَجْعَلْ لَّنَا مِنْ لَدُنْكَ وِيْتًا وَاَجْعَلْ لَّنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيْرًا (نساء، ۷۵).

بیرون رانده شدند [آن‌ها گناهی نداشتند] جز اینکه می‌گفتند پروردگار ما خداست و اگر خدا بعضی از مردم را با بعض دیگر دفع نمی‌کرد صومعه‌ها و کلیساها و کنیسه‌ها و مساجدی که نام خدا در آن‌ها بسیار برده می‌شود سخت ویران می‌شد و قطعاً خدا به کسی که [دین] او را یاری می‌کند یاری می‌دهد چراکه خدا سخت نیرومند و شکست‌ناپذیر است.

زندگی پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) عزیز اسلام و حضرت علی (علیه‌السلام) نیز سراسر به جنگ با ظالمان و مستکبران در حمایت از مظلومان و محرومان گذشت. در حدیث معروف نبوی آمده است: "مَنْ أَصْبَحَ وَ لَمْ يَهْتَمُّ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ وَ مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يُنَادِي يَا لِمُسْلِمِينَ فَلَمْ يُجِبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ؛ هر کس صبح کند و به امور مسلمانان همت نوردد، از آنان نیست و هر کس فریاد کمک خواهی کسی را بشنود و به کمکش نشتابد، مسلمان نیست."

امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام) در خطبه ۱۳۱ نهج البلاغه خدا را برای هدفی که از تصدی به زمامداری منظور کرده بود شاهد می‌گیرد: اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّهُ لَمْ يَكُنِ الْإِذَى...؛ خداوند، تو می‌دانی اقدامی که از ما برای به دست آوردن زمامداری انجام گرفت برای رقابت در به دست

گرفتن سلطه و خواستن متاع ناپایدار دنیا نبود بلکه برای این بود که به اصول و حقایق دین تو وارد شویم و در شهرهای تو اصلاح انجام بدهیم، تا بندگان ستمدیده ات در امنیت قرار بگیرند و حدودی را که برای حیات مادی و معنوی بندگان مقدر فرموده‌ای برپا داریم. باز در خطبه سوم نهج البلاغه می‌فرماید: أَمَا وَالَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَ بَرَأَ النَّسَمَةَ لَوْ لَأَ حُضُورُ الْحَاضِرِ ... آگاه باشید، سوگند به خدایی که دانه را شش کافت و روح انسانی را آفریده اگر حضور حاضران (بیعت‌کنندگان با من) نبود و اگر حجت باوجود یار و یاور، تمام نمی‌گشت و اگر خداوند سبحان علما را مسئول قرار نداده بود که پرخوری ظالم و گرسنگی مظلوم را نپذیرند قطعاً طناب شتر زمامداری را بر گردنش، می‌انداختم و آخرش را با همان کاسه اولش سیراب می‌کردم. آیات و روایات بالا به این نکته مهم دلالت دارند که در اسلام، مقابله با تهدید و ارباب، و وظیفه‌ای همگانی است؛ همه باید یکپارچه، در برابر عوامل تهدید و ارباب بایستند و از مظلوم دفاع کنند و خصم ظالم باشند.

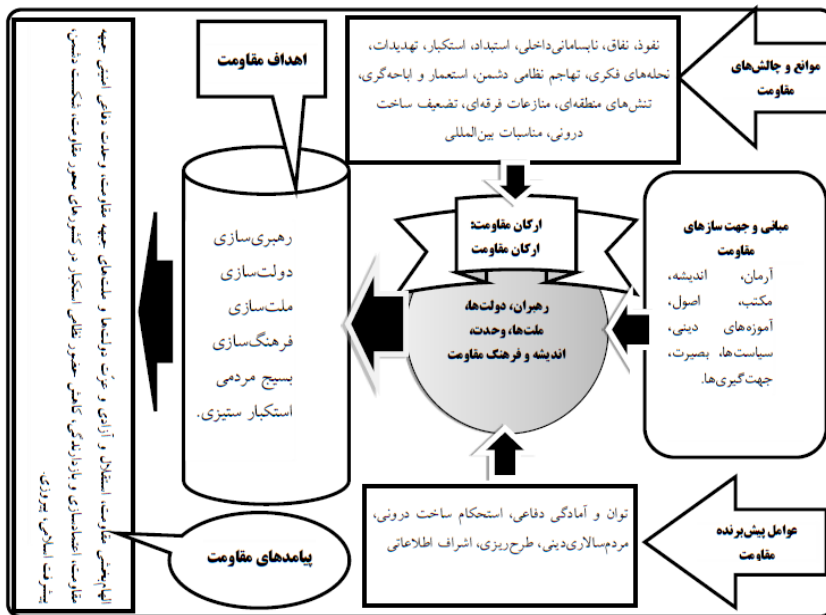
بر این اساس، دفاع تنها بر کسانی واجب نیست که از سوی دشمن مورد هجوم قرار گرفته‌اند، بلکه همه مسلمانان وظیفه دارند در مقام دفاع از مسلمانانی که در بخشی از سرزمین‌های اسلامی مورد تجاوز قرار گرفته‌اند، دفاع کنند و باجان و مال خود در راه خدا جهاد کرده و درزمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و نظامی، حمایت‌های لازم را به عمل آورند. این موضوع مورد اتفاق فقها و اندیشمندان شیعه و سنی است. شهید علامه مطهری، حمایت از انسان‌هایی که مورد

تجاوز قرار گرفته‌اند، اعم از این که مسلمان باشند یا غیرمسلمان را از نظر دین اسلام واجب شمرده و بی تفاوتی و سکوت در برابر این گونه جنایات را کمک به ظلم معرفی کرده‌اند (مطهری، ۱۳۷۳: ۲۹).

حمایت از جبهه مقاومت از نگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

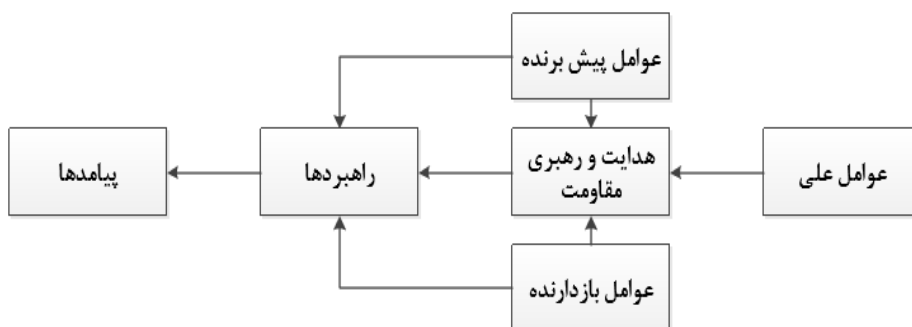
مقوله مقاومت اسلامی و حمایت از آن به عنوان یکی از شاخصه‌ها و ارکان انقلاب اسلامی که در قانون اساسی و دیدگاه‌های امام خمینی^(ره) و همچنین فقه و مبانی اسلامی بر آن تأکید شده و یکی از ضروریات تأمین امنیت و منافع ملی هست، در نگاه نافذ و تدابیر هوشمندانه رهبر عظیم‌الشأن انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله‌العظمی امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) جایگاه ویژه‌ای دارد. از طرفی جمهوری اسلامی ره‌توشه‌ای سترگ از تجارب مقاومت چندین ساله چه پیش از انقلاب و چه پس از انقلاب، در اختیار دارد و رهبر معظم انقلاب اسلامی بر این باور است که این تجارب راهگشای ملل منطقه خواهد بود. بر اساس همین تدابیر رهبر فرزانه انقلاب بود که معادله مقاومت در منطقه، با کمک جمهوری اسلامی تغییر یافت و تبدیل و ارتقاء سنگ در دست فلسطینیان به «موشک جواب موشک» در غزه و سایر مقاومت‌های اسلامی در برابر اشغالگران، الهام از انقلاب اسلامی بود. حمایت از محور مقاومت اسلامی در اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) موضوعی نیست که اختصاص به زمان و مکان خاصی داشته باشد و متناسب با مقتضیات و مسائلی که در سیاست خارجی کشور به وجود آمده و یا ممکن است به وجود آید، دچار تغییر و دگرگونی شود. چنانچه رهبر فرزانه انقلاب نیز بر این اصل تأکید داشته و پس از جمع‌بندی نهایی مذاکرات هسته‌ای میان ایران و طرف مقابل (۱+۵) در این زمینه می‌فرماید: «چه این متن تصویب بشود و چه نشود، ما از حمایت دوستانمان در منطقه دست نخواهیم کشید: از ملت مظلوم فلسطین، از ملت مظلوم یمن، از ملت و دولت سوریه، از ملت و دولت عراق، از مردم مظلوم بحرین، از مجاهدان صادق مقاومت در لبنان و فلسطین؛ (این‌ها) همواره مورد حمایت ما خواهند بود» (خطبه‌های نماز عید فطر، ۲۷ مرداد ۱۳۹۴). بیانات فوق که در واقع یکی از راهبردهای اصلی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را از زبان عالی‌ترین مقام نظام اسلامی بیان می‌شود، بیانگر این واقعیت غیرقابل عدول است که موضوع حمایت و پشتیبانی از نهضت‌های اسلامی و گروه‌های مقاومت مردمی در منطقه یکی از خطوط کلی نظام بوده و به عنوان یک رویکرد ثابت و گفتمان پایدار در حوزه سیاست خارجی که برآمده از اصول و آرمان‌های انقلاب و امام^(ره) و قانون اساسی و... است، مطرح هست. پیشگیری و جلوگیری از تسری محور ضد مقاومت و جنایات و اشغالگری این جریان در سایر حوزه‌های جغرافیایی منطقه‌ای و به عبارت دیگر «در نطفه خفه کردن گروه‌ها و جریان‌های ضد مقاومت» از جمله رژیم صهیونیستی که از پشتیبانی همه‌جانبه قدرت‌های قلدر و زورگوی غربی و آمریکا برخوردارند،

نکته دیگری است که سبب شده است رهبر معظم انقلاب حمایت و پشتیبانی از جبهه مقاومت را نه یک وظیفه دینی بلکه یک ضرورت ملی و منطقه‌ای معرفی نمایند. معظم له در این باره تأکید می‌کنند: «علت اینکه ما از مقاومت لبنان دفاع می‌کنیم. چون این‌ها یک گروه مقاومت - به معنای واقعی - در مقابل دشمن‌اند، یک گروه دفاع‌اند، یک گروه شجاع‌اند، فداکارند و ایستاده‌اند در مقابل آن‌ها. اگر این‌ها نبودند، رژیم اشغالگر قدس که یک روزی تا صیدا و جلوتر از صیدا و تا خود بیروت هم آمد، امروز بیروت را اشغال می‌کرد، لبنانی باقی نمی‌ماند؛ گروه مقاومت است که جلوی این‌ها را گرفته است» (بیانات در دیدار بیانان در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی، ۲۷ شهریور ۱۳۹۴). امروز رهبری عظیم‌الشان انقلاب حضرت آیت‌الله‌العظمی امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) با همان گفتمان اسلام ناب و با هدایت‌های بی‌نظیر خود با همان پشتوانه ملت ولایت‌مدار خود توانسته است به‌تمامی اهداف خود در حوزه تمدن‌سازی ایران اسلامی دست پیدا کند و ایران اسلامی با مجاهدت‌های شهیدان نام‌آوری چون سپهبد شهید قاسم سلیمانی، حسین همدانی و شهدای راه علم و فن‌آوری چون شهید فخری زاده، شهریاری و احمدی روشن، علی محمدی و رضایی‌نژاد امروز استخوان در گلو و خار در چشم مستکبران عالم است. به‌طور خلاصه و با استناد به پژوهش انجام‌شده در مقاله‌ای با عنوان الگوی جبهه مقاومت از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) می‌توان به دیدگاه ایشان پیرامون مقاومت به شرح ذیل اشاره نمود:

شکل ۱: الگوی جبهه مقاومت از دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) (صالح اصفهانی و همکاران، ۱۳۹۹).

مدل مفهومی تحقیق:

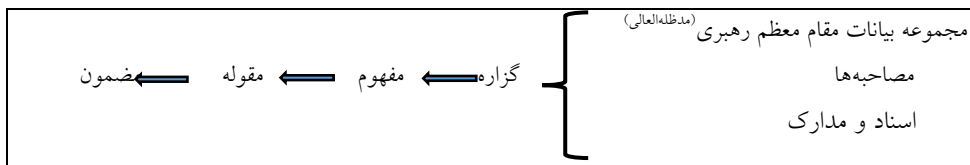

شکل ۲: مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی تحقیق

نوع تحقیق کاربردی است. چون الگوی تحقیق مورد کاربرد در نیروهای مسلح و محور مقاومت بوده بنابراین کاربردی می‌باشد و روش تحقیق این پژوهش با رویکرد کیفی است و از آنجایی که این تحقیق در پی تبیین نقش مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) در تقویت بنیه دفاعی - نظامی محور مقاومت است؛ بنابراین از روش توصیفی - تبیینی (اکتشافی) و با ابزار تحلیل داده بنیاد استفاده گردید. برای گردآوری اطلاعات از دو روش به شرح ذیل استفاده گردید: الف) روش کتابخانه‌ای علمی - تخصصی با استفاده از کلیه رساله‌های تحقیق، کتاب‌های علمی و تخصصی در زمینه‌ی پژوهش، مقالات علمی و پژوهشی، اسناد و مدارک دست‌اول، آرشیو سازمان‌های رسمی، سایت‌های اینترنتی دانشگاهی و نقشه‌های منطقه؛ ب) روش میدانی با استفاده از ابزارهای مصاحبه نیمه ساختاریافته با خبرگان. جامعه تحقیق به صورت هدفمند از بین خبرگان نظامی و غیرنظامی و متخصصان مرتبط و اثرگذار در جبهه مقاومت که دارای ویژگی‌های آشنایی مناسب با منظومه فکری مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) در حوزه جبهه مقاومت و دارای سابقه‌ی مؤثر خدمت در سطوح راهبردی جبهه مقاومت یا دارای آثار و سوابق علمی و پژوهشی مؤثر در حوزه تحقیق و رهبران و فرماندهان جبهه مقاومت می‌باشند. و حجم نمونه به‌وسیله روش هدفمند همگون و ناهمگون تا حد اشباع نظری انجام شده است. برای احصاء داده‌های مربوط به پاسخ به سؤالات تحقیق از ابزار داده بنیاد به روش زیر استفاده گردید: ابتدا کدهای مناسب به بخش‌های مختلف داده‌ها اختصاص یافت. این کدها در قالب «مفهوم» تعیین گردید که آن را «کدگذاری باز» می‌نامند.

سپس پژوهشگران با اندیشیدن در مورد ابعاد متفاوت این مقوله‌ها و یافتن پیوندهای میان آن‌ها اقدام به «کدگذاری محوری» نمودند. سرانجام با «کدگذاری انتخابی» مقوله‌ها پالایش گردید. این روند به صورت ذیل نشان داده شده است.

شکل ۳: فرآیند کدگذاری

در این تحقیق متن‌ها به گزاره و گزاره‌ها به مفاهیم، مفاهیم به مقوله‌ها و مقوله‌ها به مضامین و مضامین به عوامل علی، عوامل زمینه‌ای، عوامل بازدارنده، راهبردها و پیامدها تبدیل گردید. جهت پاسخ به سؤال، ابتدا با فیش‌برداری از مطالعات کتابخانه‌ای از پایگاه حفظ آثار و نشر اندیشه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، مصاحبه با صاحب‌نظران آشنا به منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و جبهه مقاومت و ایجاد جلسات طوفان مغزی، ابزار تحلیل داده بنیاد، داده‌ها در حوزه هدایت و رهبری، در تقویت بنیه دفاعی - نظامی جبهه مقاومت احصاء گردید.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

جهت تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق، پس از تعیین جامعه نمونه، نمونه‌گیری به شیوه هدفمند تا دستیابی به اشباع نظری اعمال و اطلاعات گردآوری شده به شرح ذیل طی ۴ مرحله مورد تجزیه و تحلیل کیفی داده بنیاد قرار گرفت: مرحله یکم - مفهوم برداری از داده‌ها (به دو صورت عینی و مفهومی) از طریق تبدیل متون انتخابی از جامعه نمونه (بیانات مقام معظم رهبری - بررسی اسناد و مدارک - مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته)^۱ به گزاره، گزاره‌ها به مفهوم، مفاهیم به مقوله، مقوله‌ها به مضامین. مرحله دوم - تداوم فرایند تجزیه و تحلیل پیرامون مقوله محوری (رهبری و هدایت) و احصاء سایر قضایای تحلیل و برقراری ارتباط بین آن‌ها. مرحله سوم - در تأیید مرحله دوم، تعداد هفت جلسه (پنل) خبرگی در دعا، با حضور چهار تن از اساتید این حوزه و تعداد

هفت دانشجوی دکتری در رشته علوم دفاعی راهبردی تشکیل و جواب عوامل (پاسخ‌ها) پس از بحث و بررسی و نقد و انتقاد احتمالی به صورت تز، آنتی‌تز و سنتز نهایتاً تأیید یا رد گردیدند.^۱

مرحله چهارم - برای اینکه به نقش معظم له در تقویت بنیه دفاعی نظامی محور مقاومت جامعیت داده شود؛ مضامین استخراجی به عوامل پنج‌گانه علی، پیش‌برنده، بازدارنده، راهبردها و در انتها پیامدهای تقویت بنیه دفاعی - نظامی جبهه مقاومت تبدیل شدند. لازم به توضیح است مصاحبه‌های انجام‌گرفته مشتمل بر ۱۸ نفر از شخصیت‌های سیاسی، نظامی، مذهبی از احزاب و گروه‌های مختلف داخلی و خارجی و حتی تعدادی از مدعوین، سخنرانان و خبرنگاران کشورهای خارجی شرکت‌کننده در همایش شهید مقاومت در ۱۴ دی ۱۴۰۰ در تهران را برابر جدول ذیل شامل می‌گردد که در مصاحبه چهاردهم اشباع نظری حاصل شد اما به دلیل اینکه دریافت نظر تمامی گروه‌های جبهه مقاومت مدنظر بود لذا تا مصاحبه هجدهم (مصاحبه با نمایندگان گروه مقاومت انصار الله یمن، آخرین مصاحبه)، فرایند انجام مصاحبه ادامه پیدا کرد.

جدول ۱: فرایند تجزیه و تحلیل عوامل علی مقوله محوری «هدایت و رهبری جبهه مقاومت»

تم (قضیه): عوامل علی هدایت و رهبری جبهه مقاومت					
شناسه	مفاهیم	شناسه	مقوله	مضامین	
C1001	سعادت بشری هدف ج.ا.ا است	B1	ضرورت‌های اجرای قانون اساسی ج.ا.ا	رفع قیود بشری برای دستیابی به کمال	
	C1004				دفاع از حقوق همه مسلمانان جهان و عدم تعهد در برابر قدرت‌های سلطه‌گر
	C1005				نفی هرگونه سلطه‌گری و سلطه‌پذیری.
C24	دعوت برای آزادی و عدالت	B2	اعتقاد به آزادی و عدالت و نفی سلطه		
C25	استقامت در راه آزادی و عدالت				
C36	عدم همراهی ظالم	B3	وجود ظلم، مظلوم و ظالم در منطقه		
C37	حمایت از مظلوم				
C480	حمایت رهبری از فقراء و ضعفاء				
C752	وجود عقاید مله‌می مشترک در بین گروه‌های مقاومت	B4	وجود عوامل محرک مقاومت در منطقه	فرآیند بودن و	
C813	ایران و سوریه عمق راهبردی همدیگر هستند				
C145	حمایت از فلسطین به‌عنوان مسئله اصلی جهان اسلام				

۲ - در این نشست مجموع عوامل علی، عوامل پیش‌برنده، عوامل بازدارنده، راهبردها و پیامدها قضیه (تم) نام-گذاری شد.

	وجود پتانسیل مخالفت با رژیم صهیونیستی در منطقه	B₅	C ₄₂₁ منفور بودن رژیم صهیونیست نزد اغلب ملت‌های اسلامی
			C ₅₁₂ رسمیت ناپذیری رژیم صهیونیستی
			C ₅₂₁ نفی اعتقاد بر حکمرانی یهودیت در پهنه زندگی انسان
	ایمان به وعده‌های الهی در ناپایداری ظلم و ظالم	B₆	C ₄₉₁ اعتقاد به نابودی کفر و سلطه
			C ₄₉₂ اعتقاد به مبارزه با یهود
			C ₄₉₃ اعتقاد به قداست سرزمین فلسطین
			C ₄₄₇ اعتقاد به شکست‌پذیری رژیم صهیونیستی
	شعائر و مشوق‌های ارزشی اسلام	B₇	C ₃₃ استقامت در راه حق و درست (و مانع‌زدایی)
			C ₉₇ اعتقاد به طبیعت توحید در اسلام
			C ₂₀₂ اقدامات مقابله‌ای با زورگویی‌های استکبار
			C ₁₄₃ حمایت از مظلوم
	وظایف و مسئولیت‌های قرآنی مسلمانان	B₈	C ₂₀₄ صبر و ایستادگی در برابر شدائد
			C ₂₀₅ پایبندی بر اصول و عقاید دینی
			C ₂₀₇ حرکت در راه ایمان
			C ₂₁₂ عدم اعتماد به لبندها و ترفندهای دشمن
	اهمیت و ماهیت مقاومت در اسلام	مفهوم مقاومت	B₁₄
C ₅₁₁ جهانی بودن مقاومت با تکیه بر اسلام			
C ₇₀₂ تبعیت مقاومت از اصول مشخص اسلامی			
منظور از مقاومت در حاکمیت دین خدا و مکتب الهی		B₁₅	C ₃₀ انتخاب راه حق (اسلام)
			C ₃₁ انتخاب راه درست (اسلام)
			C ₃₂ حرکت در راه حق و درست (اسلام)
لزوم وجود رهبری جامع‌الشرایط در منطقه برای هدایت مقاومت	ضرورت‌های هدایتی مقاومت	B₂₅	C ₅₂₇ اندیشه مقاومت بنیان مقام معظم رهبری
			C ₅₂₈ ضرورت هدایت گروه‌های مقاومت
	ضرورت‌های بصیرتی مقاومت	B₂₆	C ₅₂₉ ضرورت آگاهی جهانی از جبهه مقاومت
			C ₅₃₁ ضرورت بصیرت آفرینی جهت جلوگیری از گسست آنها

جدول ۲: فرایند تجزیه و تحلیل عوامل پیش برنده مقوله محوری «هدایت و رهبری جبهه مقاومت»

تم (قضیه): عوامل پیش برنده هدایت و رهبری جبهه مقاومت				
مضامین	مقوله	شناسه	مفاهیم	شناسه
هدفمندی مقاومت	هدف دکترین مقاومت امام خمینی (ره)	B30	قطع شاهرگ‌های سیطره‌ی غرب و آمریکا	C50
			رفع سیطره استکبار در منطقه	C68
			رفع سلطه استکبار بر ملت‌ها در منطقه	C315
	کسب اقتدار بازدارندگی به‌عنوان هدف مقاومت	B31	رسیدن به نقطه‌ی بازدارندگی	C53
			معرفی ج.ا.ا. به‌عنوان دولت مقاومت	C109
			تبیین مقاومت در ایجاد تمدن نوین اسلامی	C110
	اهداف انقلاب اسلامی ایران	B32	مقاومت در مقابل سلطه‌ی استکبار	C113
			ایجاد تمدن نوین اسلامی	C678
			آزادی یا پیروزی فلسطین	C484
			خصم ظالم و عون مظلوم ماهیت انقلاب	C1016
	اهداف مقاومت یمن	B33	نابودی عربستان (آل سعود)	C763
			آزادسازی حرمین شریفین	C764
	رسالت جبهه مقاومت	B34	نابودی رژیم غاصب صهیونیستی	C163
			مبارزه با رژیم اشغالگر قدس	C523
			پایان دادن به تسلط غرب در منطقه خاورمیانه	C524
	افول همه‌جانبه استکباری در منطقه	ظهور علائم افول اردوگاه غرب در جهان	B35	بروز اختلالات عمیق ساختاری،
مدیریتی و اخلاقی غربی‌ها				C17
تبیین رویه‌زوال بودن حرکت اسرائیل				C48
تبیین رو به افول بودن سیطره استکبار بر جهان				C223
چهره نفرت‌آلود رژیم صهیونیستی در منطقه		B36	ناتوانی رژیم صهیونیستی به اهداش	C169
			درنده‌خویی رژیم صهیونیستی	C171
			آدم‌کشی و کودک‌کشی	C174
			تحریم ملت فلسطین	C175
توانمندی‌های مجموعه‌های مقاومت در عرصه کنونی در منطقه	B37	عدم رعایت حقوق بشر	C49	
		تبیین و تثبیت ظهور قدرت‌های فرامرزی معنویت‌محور	C5	
شکوفایی مؤلفه‌های			رشد توانایی‌های دفاعی نیروهای	

		مقاومت		
		رشد خودآگاهی و امید در ملت‌های مسلمان	C ₆	
		رشد گرایش به شعارهای اسلامی در ملت‌ها	C ₇	
		رشد علمی ملت‌های مسلمان	C ₈	
	شکل‌گیری عوامل تقویت مقاومت در منطقه	B ₃₈	تأثیرگذاری حزب‌الله در افکار عمومی جهان اسلام	C ₂₇₀
			ادراک ملت‌های مسلمان از اهداف شوم آمریکا	C ₂₇₁
			اعتقاد به تغییرناپذیری سنت‌های الهی	C ₂₇₂
			تداوم مقاومت گروه‌های مختلف مقاومت	C ₂₇₄
	وجود پتانسیل عظیم انسانی مقاومت در منطقه	B ₃₉	توجه‌بخشی به نیروی عظیم امت اسلام و تقویت خودباوری	C ₆₃
			توجه‌بخشی به رسالت امت اسلام	C ₆₄
			تبیین اراده جدی استکبار جهت نابودی مقاومت در منطقه	C ₁₀₂
			اذعان قاطع به حمایت ایران از جبهه مقاومت	C ₁₀₃
	گرایش اراده و سیاست‌های ضد استکباری منطقه‌ای به نفع ملت فلسطین	چالش‌های کنونی جهان سلطه در منطقه	B ₄₀	حضور ایران در مرزهای رژیم صهیونیستی
برچین بساط نامشروع آمریکا از غرب آسیا				C ₅₈
دفاع ایران از پرچم برافراشته‌ی حزب‌الله و مقاومت				C ₆₀
عدم همراهی ایران با خواسته‌های استکبار در منطقه		B ₄₁	صرف‌نظر کردن از ارزش‌های اسلامی	C ₁₃₇
			رهایی از پابندی به احکام اسلامی	C ₁₃₈
			وارد سیاست‌های آمریکا در این منطقه شدن	C ₁₃₉
			موافقت با نابودی نیروهای مقاومت در منطقه	C ₁₄₀
خنثی‌سازی طرح‌ها و سیاست‌های استکباری در منطقه		B ₄₂	جلوگیری از دخالت شیطنت‌آمیز قدرت‌های سلطه‌گر	C ₁₀₆
			خنثی‌سازی کیدهای ضد مقاومتی دشمنان	C ₁₀₈
			ناکام نمودن طرح «معامله‌ی قرن» آمریکا در منطقه خاورمیانه	C ₁₃
			استمداد از همه مسلمانان در حق ملت فلسطین	C ₈₅
مشروعیت‌بخشی جهانی به مقاومت ملت فلسطین		B ₄₃	معرفی مسئله‌ی فلسطین به‌عنوان مهم‌ترین مسئله جهان اسلام	C ₈₃

			معرفی مظلومیت فلسطین به جهان	C84
			اسلامی معرفی کردن مسئله فلسطین	C406
			مواضع شجاعانه مقامات سوری در مسئله فلسطین	C281
روحیه و پویایی مقاومت	تحسین و ترغیب مقاومت‌های منطقه‌ای و جهانی	B44	تکریم ملت‌های مقاوم جهان	C123
			تحسین روحیه‌ی مقاومت مردم افغانستان	C124
			تحسین از ایستادگی ملت لبنان	C307
			تجلیل از مواضع و نقش دولت لبنان در تقویت مقاومت	C308
	برجسته‌سازی کارکردهای عملیات مقاومت	B46	برجسته‌سازی اقدامات جبهه مقاومت	C156
			برجسته‌سازی مسئولان و شخصیت‌های ممتاز مقاومت	C250
			بزرگ شمردن موفقیت‌های جبهه مقاومت	C259
	یادآوری ایمان به وعده‌های الهی در پیروزی حق علیه باطل	B47	تبیین تحقق وعده‌های الهی در یاری مجاهدان	C158
			تبیین شکست‌پذیر بودن رژیم صهیونیستی	C245
			امید به پیروزی و ادامه‌ی مقاومت	C222
	هدایت تشریحی گروه‌های مقاومت	B48	هدایت گروه‌های مقاومت از سوی مقام معظم رهبری	C737
			هدایت و رهبری محور مقاومت توسط ایران پس از انقلاب	C542
نقش کلیدی رهبری در شکل‌گیری مقاومت			C657	
هدایت مؤثر رهبری در مقاومت			C658	
ماهیت الهام‌بخشی انقلاب اسلامی ایران	الهام‌بخش بودن انقلاب اسلامی ایران	B49	الگوسازی عینی از ارزش‌های مقاومت	C56
			الهام‌بخش بودن ایران در استقلال‌طلبی ملت‌ها	C287
			الهام‌بخشی ج.ا.ا و ارائه الگوی مردم‌سالاری دینی	C1006
	جریان‌پذیری مفاهیم انقلاب و مقاومت	B50	جریان‌پذیر بودن مفهوم انقلاب	C38
			جریان‌پذیر بودن مفهوم مقاومت	C39
	الگوساز بودن انقلاب و مقاومت ایران در جهان	B51	تجربه دفاع مقدس ج.ا.ا در برابر سلطه	C313
			الهام‌بخش بودن پیروزی انقلاب اسلامی در منطقه و جهان	C314

جدول ۳: فرایند تجزیه و تحلیل عوامل بازدارنده مقوله محوری «هدایت و رهبری جبهه مقاومت»

تم (قضیه): عوامل بازدارنده هدایت و رهبری جبهه مقاومت					
مضامین	مقوله	شناسه	مفاهیم	شناسه	
تلاش‌های نفوذافکنانه استکباری در منطقه	تلاش استکبار برای تغییر مؤلفه‌های ژئوپلیتیکی در منطقه به نفع رژیم صهیونیستی	B52	تلاش برای پیاده‌سازی طرح «معامله‌ی قرن» از سوی آمریکا	C15	
			علی‌سازی روابط چنددولت ضعیف با رژیم صهیونیستی	C16	
		B53	سلب آزادی ملت‌ها به نفع نظام سلطه	C26	
	سیاست نظام سلطه مبنی بر تبدیل ژئوپلیتیک اسلام به ژئوپلیتیک اسلام‌ها	B54	ایجاد گسست بین جهان اسلام	C74	
			دست‌نشان‌دگی برخی از حاکمان کشورهای منطقه	C75	
	تلاش استکبار جهت تضعیف حمایت و همسویی کشورهای منطقه با محور مقاومت	B55	تلاش استکبار برای نابودی قدرت‌های مقاومت اسلامی	C262	
			تلاش استکبار جهت عدم حمایت قدرت‌های منطقه	C263	
	جنگ روانی از سوی استکبار بر علیه مقاومت منطقه	تلاش استکبار برای تغییر ارزش‌های اسلامی و توسعه بی‌بصیرتی در جامعه	B56	استعمال «نهضت خشونت» به جای «روحیه جهاد و مقاومت»	C107
				عدم درک درست از انقلاب اسلامی نزد هواداران مقاومت	C401
			هدف قرار دادن بنیه معنوی جوانان کشور از سوی دشمن	C29	
طراحی و پیاده‌سازی عملیات روانی علیه مقاومت		B57	رسوخ و سوسه عدم مقاومت در اندیشه مردم	C54	
			تردید افکنی در دل و فکر مردم از مقاومت	C55	
تلاش استکبار بر بازداشتن ج.ا.ا از طرفداری و حمایت جبهه مقاومت		B58	تحمیل تحریم‌های ظالمانه اقتصادی از سوی استکبار بر ج.ا.ا	C111	
واگرایی‌های منطقه‌ای و سوءاستفاده استکبار از این امر		تأمین منافع نامشروع استکبار در منطقه توسط عناصر نیابتی	B59	دخالش شیطنت‌آمیز قدرت‌های سلطه‌گر جهت استعمار بیشتر منطقه	C105
	B60		وابسته بودن برخی از رژیم‌های منطقه به غرب	C410	
		دفع مظلوم و مستضعف	C489		
		جذب ظالم و استکبار	C490		
	ناتوانی دولت‌های منطقه در برابر فشار استکباری	B61	پیوند نخوردن اراده‌ی مسئولان کشورها با همدیگر	C254	
			نبود پشتوانه‌ی افکار عمومی منطقه‌ای	C255	

تلاش استکبار برای حاکمیت دموکراسی عربی در برابر مردم‌سالاری دینی	تلاش استکبار برای تغییر نگرش و سیاست‌های ج.ا.ا.	B62	C115	صرف‌نظر کردن ج.ا.ا. از اصول و اعتقادات اسلامی خود
			C119	کنار آمدن ج.ا.ا. با دشمن صهیونیستی
			C122	دست برداشتن ج.ا.ا. از امنیت خود
	تلاش استکبار برای سرکوب ندای آزادی‌خواهی و عدالت‌خواهی ج.ا.ا. در جهان (انتظارات استکبار از ما)	B63	C195	عدم ایستادگی در برابر استکبار و کارتل‌های اقتصادی دنیا
			C196	دست برداشتن از قضیه‌ی رژیم صهیونیستی
			C197	دست برداشتن از قضیه‌ی فلسطین

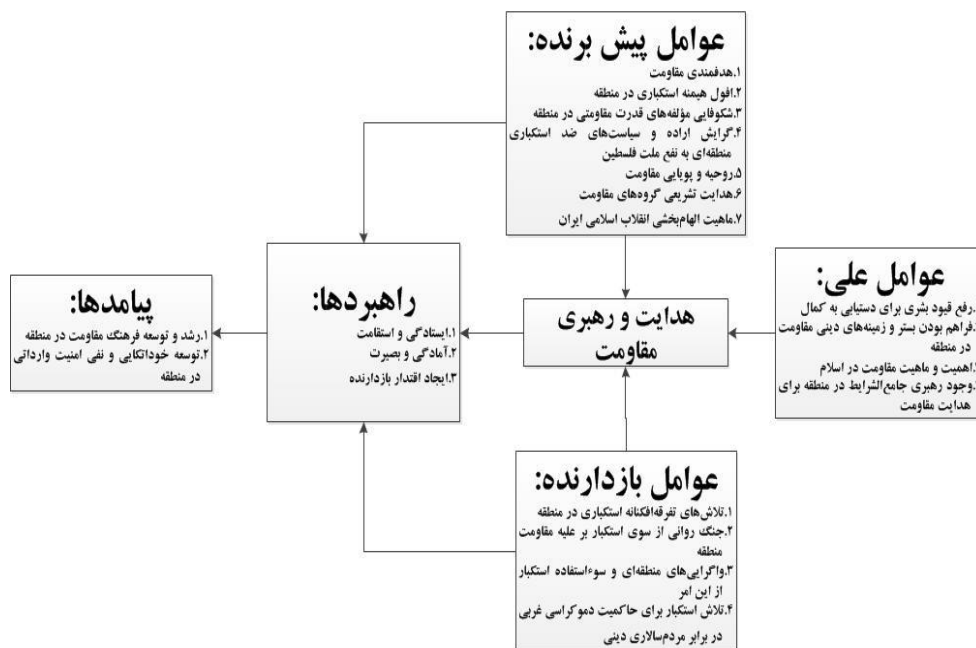
جدول ۴: فرایند تجزیه و تحلیل راهبردهای مقوله محوری «هدایت و رهبری جبهه مقاومت»

تم (قضیه): راهبردهای هدایت و رهبری جبهه مقاومت				
مضامین	مقوله	شناسه	مفاهیم	شناسه
ایستادگی و استقامت	مسئولیت ج.ا.ا. در قبال جبهه مقاومت	B141	C240	حفظ حضور در صحنه از سوی ملت
			C241	اعلام آشکار موضع ظلم‌ستیزی ج.ا.ا.
			C242	مقاومت ج.ا.ا. از موضع خود تحت هر شرایطی
	استمرار مقاومت در برابر دشمن	B142	C291	ایستادگی در برابر وسوسه دشمن
			C311	ایستادگی در برابر تجلوزات و حشیانه رژیم صهیونیستی
آمادگی و بصیرت	حفظ آمادگی و بصیرت دائمی	B143	C160	مراقبت دائمی در مقابل توطئه‌های پیچیده دشمن علیه مقاومت
			C161	ضرورت افزودن بر آمادگی‌های جبهه مقاومت
			C253	تأکید بر حفظ بصیرت در جبهه مقاومت
			C261	حکمت و مهارت در میدان سیاست
	بیداری و بصیرت‌افزایی ملت‌ها با استناد به آموزه‌های قرآن	B144	C213	گسترش انس با قرآن در میان ملت‌ها
			C214	گسترش انس با قرآن و ایمان به وعده‌های الهی
			C415	بصیرت‌افزایی در گروه‌های اسلام‌گرای فلسطینی
			C239	حفظ بصیرت از سوی ملت
ایجاد اقتدار بازدارنده	افزایش قدرت مادی و قدرتمندی	B145	C168	پرهیز از برخورد سازش‌کارانه با رژیم صهیونیستی
			C162	افزودن بر ذخایر قدرت در داخل غزه
			C165	تسلیح کرانه‌ی باختری مثل غزه

			C166	قدرت آفرینی برای جبهه مقاومت
			C260	قدرت و ابتکار عمل در میدان جهاد و مقاومت
			C184	پیشرفت علمی
			C185	کسب تجربه و فناوری
			C186	توانائی ساخت تجهیزات زندگی، اعم از سلاح
			C187	درس گیری از تاریخ و موفقیت‌های آن
	B146	افزایش قدرت معنوی و قدرتمندی	C182	افزایش قدرت ایمان و ظلم‌ستیزی
			C183	تقویت عزم و اراده (کاهش آسیب‌پذیری)

جدول ۵: فرایند تجزیه و تحلیل پیامدهای مقوله محوری «هدایت و رهبری جبهه مقاومت»

تم (قضیه): پیامدهای هدایت و رهبری جبهه مقاومت				
مضامین	مقوله	شناسه	مفاهیم	شناسه
رشد و توسعه فرهنگ مقاومت در منطقه	به بلوغ رسیدن مقاومت در منطقه	B172	C553	توسعه اندیشه مقاومت در منطقه
			C563	توسعه محور مقاومت
			C802	توسعه ائتلاف بین کشورهای محور مقاومت و به تبع آن قطع دخالت‌های آمریکا در منطقه
			C555	حفظ و توسعه قدرت محور مقاومت
	الهام‌بخش بودن انقلاب اسلامی ایران در زایش مقاومت در منطقه	B22	C560	توسعه و عمق‌بخشی گفتمان انقلاب در منطقه
			C561	ارتقاء جایگاه سیاسی-اعتقادی گفتمان انقلاب
توسعه خودآگاهی و نفی امنیت‌زادگی در منطقه	توسعه نفی استکبار در منطقه	B173	C556	توسعه ائتلاف ضد غربی
			C551	تقویت شیعیان منطقه
			C557	ایجاد و توسعه امنیت داخلی و منطقه‌ای
			C564	توسعه وحدت بین مسلمین و ارتقاء امنیت امت اسلام
	توسعه امنیت در منطقه	B171	C675	محفوظ ماندن سوریه از تجزیه
			C554	حفظ تمامیت ارضی و پیشگیری از تجزیه کشورهای منطقه
			C677	ممانعت از رویارویی با رژیم صهیونیستی در مجاورت مرزهای جغرافیایی ایران

شکل ۴: مدل پارادایمیک تکمیل شده در خصوص مقوله محوری «هدایت و رهبری جبهه مقاومت»

نتیجه گیری و پیشنهاد:

الف- نتیجه گیری

برای پاسخ به سؤال پژوهش، ضمن انجام مطالعات کتابخانه‌ای و فیش برداری از پایگاه حفظ آثار و نشر اندیشه‌های مقام معظم رهبری، اسناد و مدارک بالادستی نظام ج.ا.و.م. و مصاحبه با صاحب نظران آشنا به منظومه فکری معظم له و جبهه مقاومت، داده‌های جمع‌آوری شده در جلسات متعدد خبرگی مورد بحث و بررسی و نهایتاً با روش تحلیل داده بنیاد و تحلیل گفتمان، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار کیفی در حوزه هدایت و رهبری در تقویت بنیه دفاعی - نظامی جبهه مقاومت احصاء گردیدند.

طبق نتایج تحقیق، عوامل علی هدایت و رهبری جبهه مقاومت به شرح ذیل می‌باشند:

رفع قیود بشری برای دستیابی به کمال؛ فراهم بودن بستر و زمینه‌های دینی مقاومت در منطقه؛

اهمیت و ماهیت مقاومت در اسلام؛ وجود رهبری جامع‌الشرایط در منطقه برای هدایت مقاومت

طبق نتایج تحقیق، عوامل پیش‌برنده هدایت و رهبری جبهه مقاومت به شرح ذیل می‌باشند:

هدمندی مقاومت؛ افول هیمنه استکباری در منطقه؛ شکوفایی مؤلفه‌های قدرت مقاومتی در منطقه؛

گرایش اراده و سیاست‌های ضد استکباری منطقه‌ای به نفع ملت فلسطین؛ روحیه و پویایی

مقاومت؛ هدایت تشریحی گروه‌های مقاومت؛ -ماهیت الهام‌بخشی انقلاب اسلامی ایران.

طبق نتایج تحقیق، عوامل بازدارنده هدایت و رهبری جبهه مقاومت به شرح ذیل می‌باشند: تلاش‌های تفرقه‌افکنانه استکباری در منطقه؛ جنگ روانی از سوی استکبار بر علیه مقاومت منطقه؛ واگرایی‌های منطقه‌ای و سوءاستفاده استکبار از این امر؛ تلاش استکبار برای حاکمیت دموکراسی غربی در برابر مردم‌سالاری دین.

طبق نتایج تحقیق، راهبردهای هدایت و رهبری جبهه مقاومت به شرح ذیل می‌باشند: ایستادگی و استقامت؛ آمادگی و بصیرت؛ ایجاد اقتدار بازدارنده.

طبق نتایج تحقیق، پیامدهای هدایت و رهبری جبهه مقاومت به شرح ذیل می‌باشند: رشد و توسعه فرهنگ مقاومت در منطقه؛ توسعه خوداتکایی و نفی امنیت وارداتی در منطقه.

ب- پیشنهادها

اجرایی (وزارت امور خارجه، ستاد کل نیروهای مسلح و سایر نهادها و سازمان‌های مربوطه):

۱- رصد دائمی عوامل محیطی مؤثر بر جبهه مقاومت

۲- چگونگی تقویت ساختارهای جبهه مقاومت

محقق آتی:

۱- مطالعه متحدین نظام سلطه در منطقه (دولت‌های مرتجع منطقه)

۲- مطالعه منابع قدرت آفرین نوین و بدیع در جبهه مقاومت

فهرست منابع:

- قرآن کریم، ترجمه آیت ... مکارم شیرازی، (۱۳۸۸)، تهران، انتشارات جمهوری.

- امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، مجموعه بیانات، قابل دسترسی در: www.Khamenei.ir.

الف- منابع فارسی

- احمدی مقدم و همکاران (۱۴۰۱)، تبیین نقش فرماندهی کل قوا در تقویت بنیه دفاعی-نظامی جبهه مقاومت، تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی.

- داوند محمد، اسلامی محسن، داوند حجت (۱۳۹۷)، تأثیر انقلاب اسلامی بر هندسه قدرت مقاومت اسلامی در غرب آسیا، تهران: فصلنامه مطالعات سیاسی جهان اسلام.

- دهشیری محمدرضا، حسینی فهرجی مجتبی (۱۳۹۸)، جایگاه گروه‌های فلسطینی در دیپلماسی مقاومت جمهوری اسلامی ایران، تهران: فصلنامه گفتمان راهبردی فلسطین.

- شریفی شهاب (۱۳۹۵)، تدوین راهبردهای دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران در منطقه آسیای جنوب غرب با رویکرد جبهه مقاومت و بیداری اسلامی، تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی.

- صالح اصفهانی اصغر، نظامی پور قدیر، کاظمی قمی حسن، فرجی ایرج (۱۳۹۹)، الگوی جبهه مقاومت از دیدگاه امام خامنه‌ای، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، سال هجدهم، شماره ۸۲.

- عمید زنجانی عباسعلی، توکلی محمدمهدی (۱۳۹۱)، مبانی دینی اصول سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، تهران: فصلنامه حقوق، شماره ۲۶
- غنی بهرام (۱۳۹۹)، ائتلاف‌سازی در سیاست منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران (مطالعه ائتلاف ایران، روسیه و محور مقاومت در بحران سوریه)، تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی.
- قاضی‌زاده کاظم (۱۳۷۷)، اندیشه‌های فقهی امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه)، تهران: مرکز تحقیقات راهبردی ریاست جمهوری.
- کریمی ابوالفضل (۱۳۹۶)، نقش ج.ا.ایران در هویت‌بخشی به مجموعه امنیتی محور مقاومت، ماهنامه پژوهش ملل، دوره دوم، شماره ۲۰.
- گرجی محمدباقر، (۱۳۸۶)، مدیریت رفتار سازمانی، تهران: انتشارات نی، چاپ سوم.
- مبینی محمد، قاسمی بهزاد (۱۳۹۸)، دستاوردهای مقاومت اسلامی لبنان در منظومه فکری سید حسن نصرالله و تأثیر آن بر امنیت محور مقاومت، تهران: دانشگاه جامع امام حسین (علیه‌السلام).
- مطهری مرتضی (۱۳۷۳)، جهاد، تهران: انتشارات صدرا، چاپ ۷.
- مکارم شیرازی ناصر (۱۳۷۴)، تفسیر نمونه، ج ۴، قم: دارالکتب سلامی.